

Nie będzie końca Wszechświata

Wszechświat czyli po łacinie Uniwersum jest tym samym co Kosmos w języku i rozumieniu Greków.

WSZECHŚWIAT = KOSMOS

Grecy i my dziś definiujemy: **KOSMOS to WSZYSTKO**

Nie wolno wskazywać lub wyobrażać sobie istnienia czegoś poza **WSZYSTKIM**.

Nie ma wielu, nawet dwóch **Wszechświatów**, bo jest to niezgodne z definicją.

**ŚWIAT ma każdy
Człowiek własny,
według
swojej wiedzy
i wyobrażenia**

Prezentuje

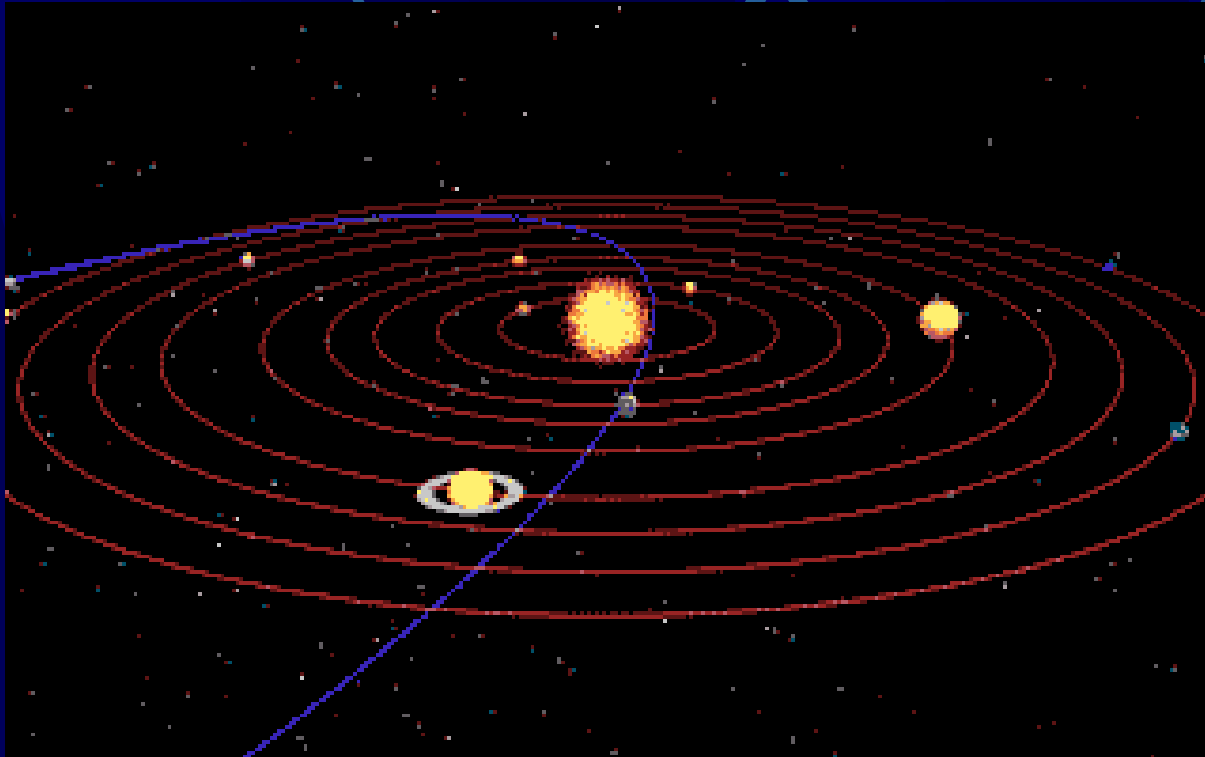
Mieczysław Borkowski

z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

Świat jest skończony często płaski,
Wszechświat jest nieskończony bez kształtu i środka.
Układ Słoneczny jest miejscem do życia Cywilizacji Ziemi.

Podobne możemy wyobrazić sobie, a nawet badać, przy każdej z gwiazd.

Gwiazd w oglądanym przez Człowieka kawałku Wszechświata jest:
liczba gwiazd, to 100 000 000 000 gwiazd * 350 000 000 000 galaktyk .

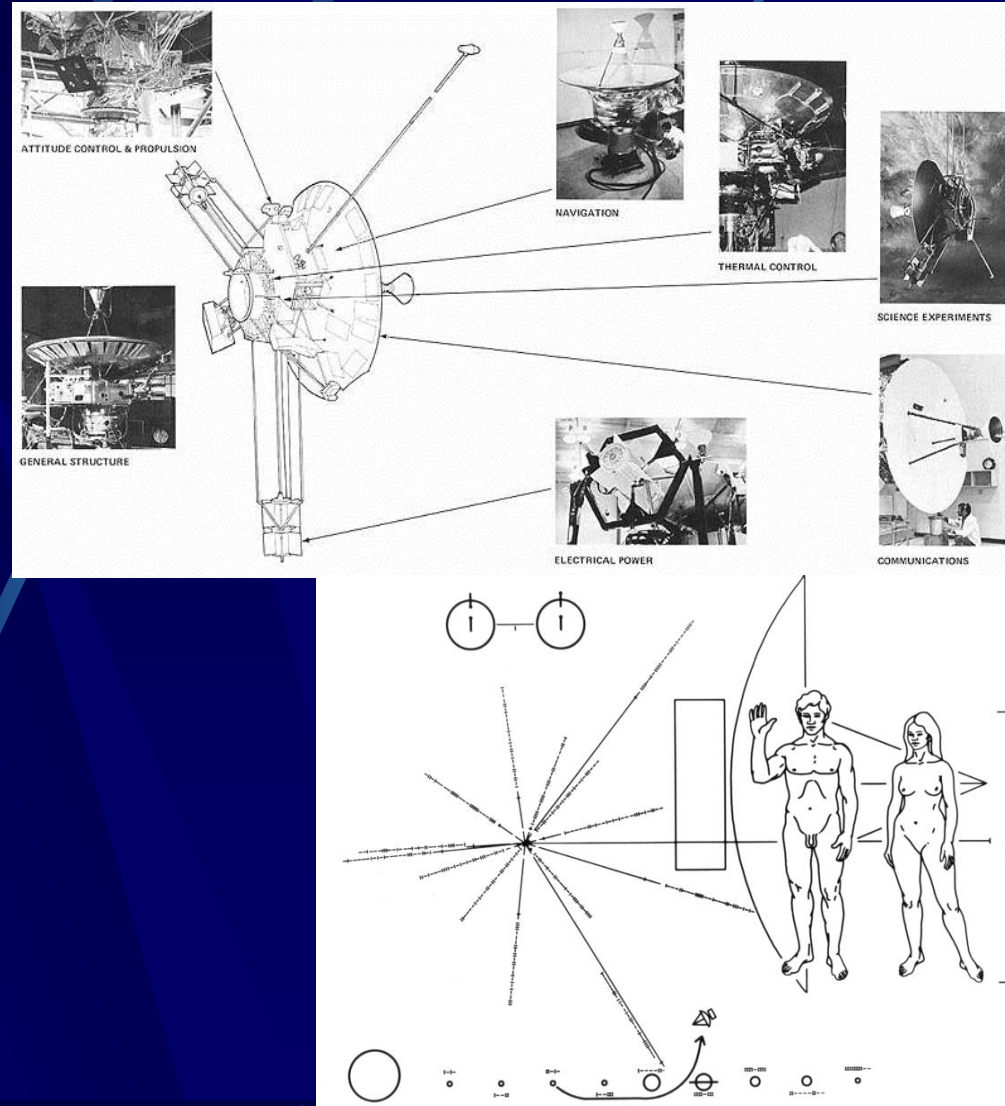
Aktualnie mamy zbadanych 2 000 000 galaktyk.

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

Noosfera trzecia faza rozwoju Homo Sapiens

Jedną z cech odróżniających niektórych ludzi od innych zwierząt jest wrodzona zdolność do opanowania umiejętności przekazywania informacji, w tym emocji. Odbywa się to za pomocą artykułowanych dźwięków, pisma, muzyki i ruchów ciała a także specjalnie do tego stworzonych wynalazków (np. urządzeń elektronicznych). Człowiek jest jedynym rodzajem na Ziemi, który dzięki przekazowi informacji poza genetycznej wytworzył kulturę, a poprzez nią sztuczne środowisko, w którym żyje. Jest gatunkiem, który w najbardziej zaawansowany sposób potrafi zmieniać środowisko życia dla własnych potrzeb. Według współczesnej antropologii głównym czynnikiem pozwalającym człowiekowi na tworzenie świata kultury była i jest, o wiele bardziej niż u innych gatunków pofalowana, kora mózgowa.

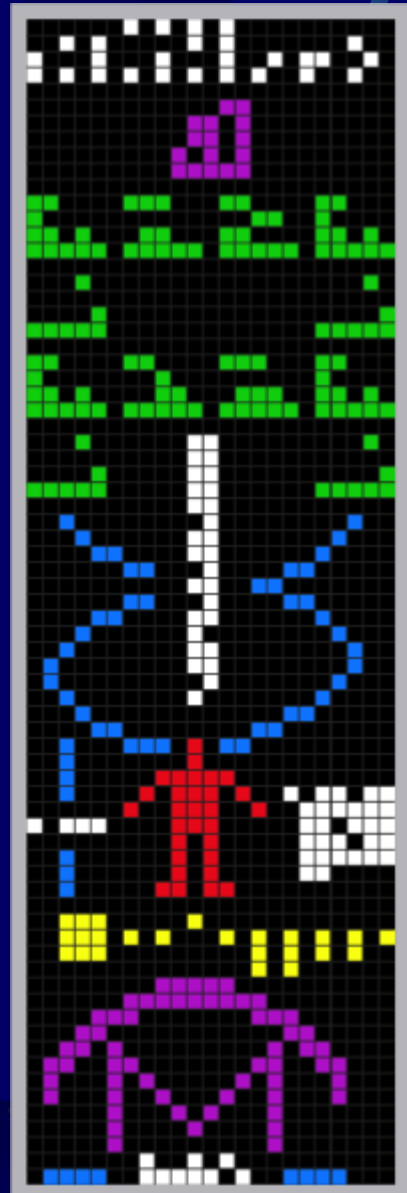
Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

Radio teleskop Arecibo w dniu 16 listopada 1974 roku wysłał wiadomość o nas, ku gromadzie kulistej M13 oddalonej około 25.000 lat światła.

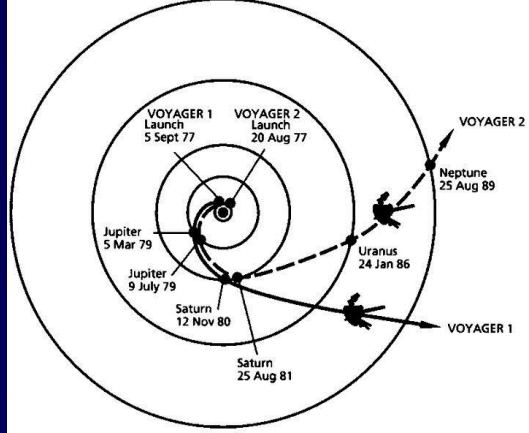
Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

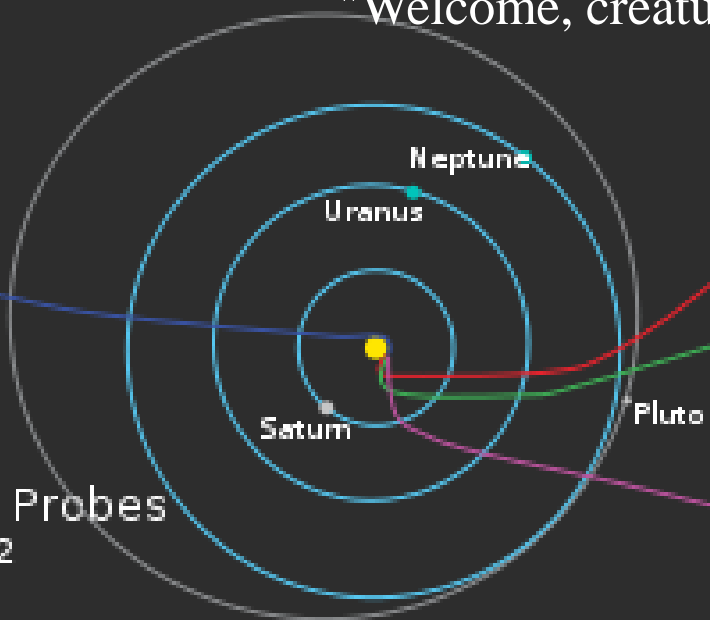
Nie będzie końca Wszechświata

Noosfera trzecia faza rozwoju Homo Sapiens

Program Voyager to para bezzałogowych sond. Rozpoczęły lot w 1977 r. wykorzystując wyrównanie położenia wielkich planet w końcu lat 70, po 1970 roku.

"Welcome, creatures from beyond the outer world."
„Witajcie istoty z zaświatów”

- Outer Solar System Probes**
Pioneer-10: 3 March 1972
Pioneer 11: 6 April, 1973
Voyager 2: 20 August 1977
Voyager I: 5 September 1977

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Voyager 1

Nie będzie końca Wszechświata

**Mikołaj Kopernik powiedział
"Z każdej planety
Wszechświat wygląda tak
samo".**

**Giordano Bruno przeniósł światy
innych cywilizacji na planety
wszystkich gwiazd.**

**Izaak Newton widział z każdego
punktu identyczny
Wszechświat.**

**Albert Einstein wyobraził sobie z
każdego punktu i w dowolnej
chwili taki sam Wszechświat.**

**Żeby dojść do takich zasad
kosmologii należało przenieść
wyniki obserwacji ze sfery
niebieskiej na wyobrażenie
przestrzenne zjawisk również
w wymiarze czasowym.**

**Tak kształtowała się fizyka z
nieba wzięta, na którym jest
wiele istot ziemskich.**

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

Kopernik pierwotną zasadę kosmologiczną wzięł od Greków.

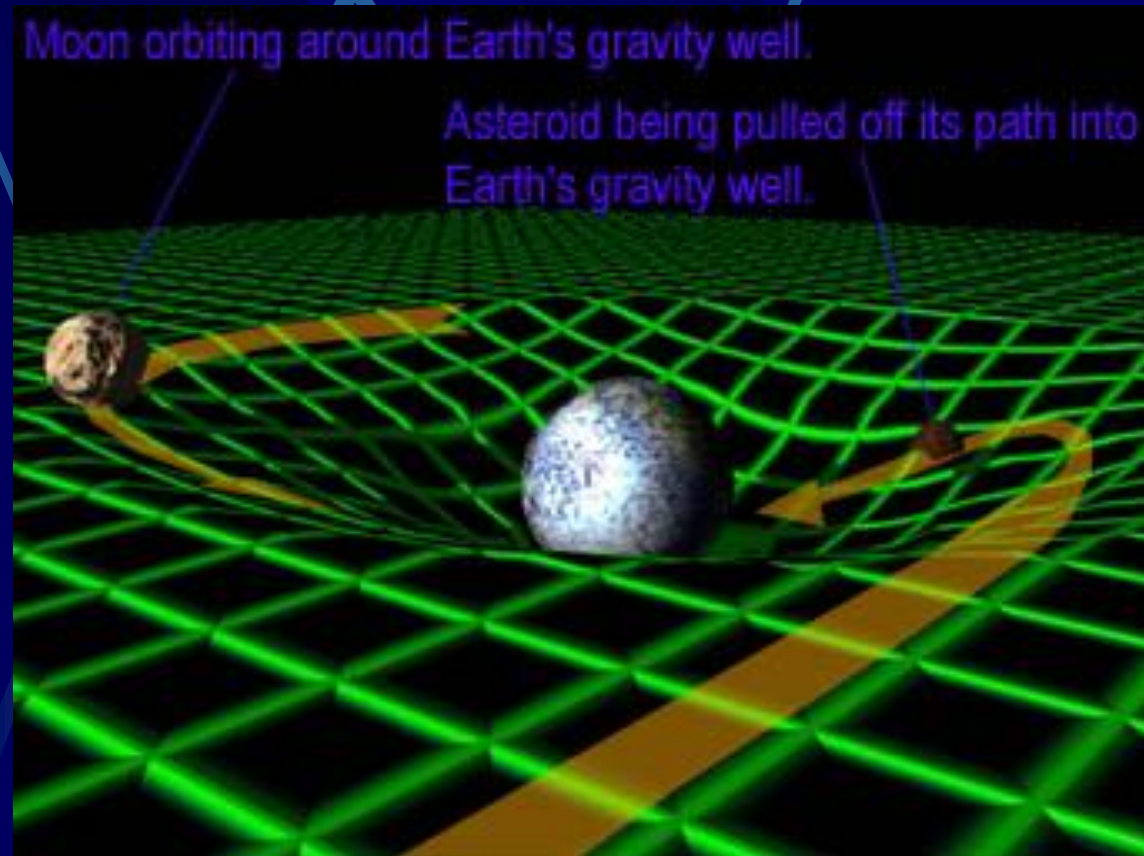
Newton obserwował Księżyc na niebie i określił prawo powszechnego ciążenia.

Kepler obserwował na niebie Marsa i stworzył orbity eliptyczne oraz ruch ciał niebieskich według nowych praw.

Newton ubrał je w rachunek różniczkowy.

Einstein wykorzystał wektory i opisał zakrzywienie czasoprzestrzeni obserwowane po raz pierwszy na niebie w czasie zaćmienia Słońca 1919.

Księżyc i Ziemia w ruchu w zakrzywionej czasoprzestrzeni

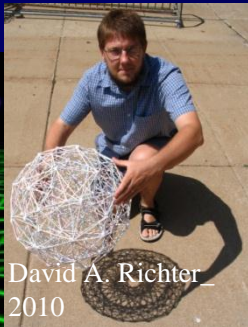
Nie będzie końca Wszechświata

Albert Einstein przewidział kolaps grawitacyjny czyli czarną dziurę mówiąc po polsku. Pokazał czterowymiarową przestrzeń zakrzywioną przez masę w piątym wymiarze. Wyznaczał kolejne wymiary Wszechświata, kończąc na przestrzeni 32 wymiarowej. Aktualnie naukowcy przedstawiają Wszechświat matematycznie w 600 wymiarach w celu unifikacji wszystkich teorii i praw fizyki.

Poznanie nieskończonego Wszechświata, tu i teraz, w tym obserwowanym obszarze jest możliwe ale w nieistniejącej całości jest jedynie oparte o podstawową zasadę kosmologiczną – z każdego punktu Wszechświat wygląda tak samo.

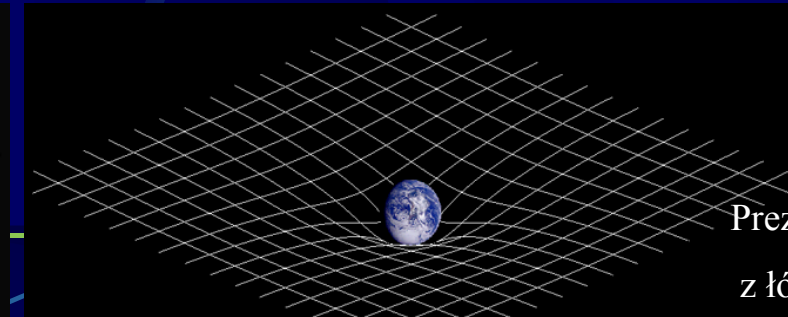
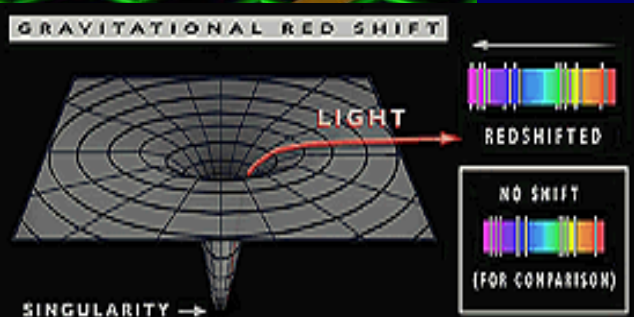
Trudno nam pojąć: bezwymiarowość punktu, nieskończoność linii prostej, nieskończoność płaszczyzny a jeszcze trudniej np. zakrzywienie czterowymiarowej

czasoprzestrzeni.

E8

W matematyce, E_8 jest jedną z kilku ściśle powiązanych prostych grup Lie wyjątkowych algebr Liego wymiaru 248.

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

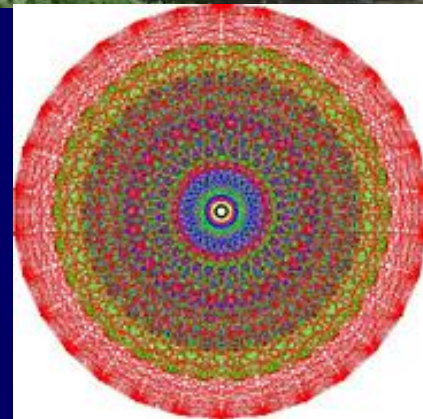
Nie będzie końca Wszechświata

To ekscytujące, powiedzieli Peter Sarnak, Eugene Higgins profesorowie matematyki na Uniwersytecie Princeton (nie powiązani z projektem E8).

Zrozumieć zasady klasyfikacji reprezentacji grup Liego jest kluczowe dla zrozumienia zjawisk w wielu dziedzinach matematyki i nauki, w tym algebry, geometrii, teorii liczb, Fizyki i Chemii.

Projekt ten będzie cenny dla przyszłych matematyków i naukowców badających Wszechświat

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

Edukacja pokoleniowa – noosfera, drzewo mądrości.

**Człowiek płaski
nabierze szacunku
do nauki jeśli
zobaczy jak
matematyczne
obliczenia
efemerydalne
przewidują
przyszłość zjawisk
astronomicznych
zachodzących na
firmamencie.**

**Planetarium ma temu
służyć, pokazywać
zjawiska w czasie i
elementy sfery
niebieskiej, dla
wskazywania
zjawisk.**

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

- My Kosmici z Ziemi, powszechnie płascy i nie chętni do poznawania prawdy matematycznej, wolimy mistyczny widomy obraz sfery niebieskiej ograniczającej grecki Kosmos, który Rzymianie nazwali Wszechświatem.
- Każde planetarium z ekranem sferycznym i żywe niebo potwierdzają istnienie widomej sfery gwiazd stałych.
- Dlatego musimy traktować planetaryjną sferę niebieską jedynie jako odniesienie do budowy w naszej wyobraźni, przestrzennego, nieskończonego Kosmosu, bez środka, kształtu i skończonego czasu istnienia.

**Skoro mieszkasz na Ziemi,
która jest w Kosmosie,
to jesteś Kosmitą
z trzeciej planety
od Słońca .**

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium

Nie będzie końca Wszechświata

Prezentuje Mieczysław Borkowski
z łódzkiego planetarium